

פניני הרמא

יו"ל ע"י "קהילת הרמה" בירושלים עיה"ק תובכ"א
שע"י יוצאי ישיבה הרמה דלונדון יצ"ו

בנשיאות עט"ר מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

מפניני רבינו:

מכרה כיום את בכורתך לי. (כה. לא.), במדרש: "ויאמר יעקב מכרה כיום אמר לו זבין לי חד יום מן דידך, אמר רבי אחא כל מי שהוא יודע לחשב ימי הגלות, ימצא שיום אחד ישב יעקב בשלוה בצלו של עשו" ע"כ, פירוש, מעשה אבות סימן לבנים, שעל ידי שיעקב נתן לו נזיד עדשים העביר לו עשיו בכורתו ומכר לו את אשר לו, וכן לדורות, זהו הדרך לישב בשלוה, כששופכים לגרונו של עשיו אז מוכר יומו, הוא יום שלטונו, וכן נהגו בדורות הקודמים, ובימינו שבוחרים להם דרכים אחרים ומתגרים בעשיו אינם אלא מוסיפים צרה, וכשתחשוב ימי הגלות תמצא זה.

(מתוך ספר בית אב עה"ת ח"א)

עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתו וגו'. (כו. ה.), בספורנו, ז"ל: "וישמור משמרתו. עשה תמיד המשמרת המיוחדת לי שהיא לגמול חסד כאמרו כל אורחות ה' חסד ואמת, ולהורות חטאים בדרך, וזה עשה כאשר קרא בשם ה' ושמר גם כן מצותי חקותי ותורותי" ע"כ, מבואר בזה כי משמרת התורה והמצוה הם אורחות חיים התמידיים לגמול חסד ולהורות האמת לחוטאים, ורק אז יכול להתקיים מצותו ית' חוקותיו ותורותיו. (שם)

(שם)

מפניני הפרשה:

ויאמר יעקב השבעה לי וגו' וימכר את בכרתו ליעקב. (כה. לג.), בגמרא סוטה (דף יג.) מבואר שהבכורה שמכר היינו הפי שנים בירושת אביו והקשה בשו"ת ריב"ש (סי' שכח, הובא בקצוה"ח סי' רעח סקי"ג) שהרי אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם והיאך חל המכירה על זה כל עוד שאביו חי? ותירץ דקודם מתן תורה שאני. ובקצות החושן (שם) תי' שלא היה מכירה אלא 'סילוק' [כדאיתא בגמרא כתובות (דף פג.) לענין ירושת הבעל]. ודבריו הק' צ"ע מלשון הפסוק, דמפורש שהיה 'מכירה'.

קול רבינו [מאמרי השקפה ומוסר]:

מאמר "דרך שקר הסר ממני"

[מתוך ספר בית אב שיחות החדש – נאמר בשנת תשס"ה לפ"ק, בענין הסערה שהתעורר בקרב חלק מיהדות החרדים באה"ק, בעקבות החלטת ממשלת הציונים להחזיר שטח 'גוש קטיף' להערביים]

פירושו יעקב איש פנימי ועשיו איש חיצוני, איש שדה הוא אדם שאינו מתבונן לעומקו של דברים לחשוב על התכלית האמיתי והפנימיות באמת אלא נמשך אחר המראה החיצוני לבד - איש שדה, ואפילו את המאכל לא קרא בשמו אלא לפי צורתו החיצונית, האדום האדום הזה, ע"כ בו בשעה שיעקב מתבונן בבית האבל, "והחי יתן אל לבו" (קהלת ז. ב.), הרי עשיו אינו רואה כלום אלא ד"אכול ושתו כי מחר נמות" (ישעיה כב. יג.), כדרכם של הרשעים שאין להם שייכות להתבוננות אלא נמשכים אחרי מראה עיניהם לבד, היפך הלימוד שהיה צריכים ללמוד ממאורעות החיים.

וכן מצינו עוד, כאשר נס גדול נעשה לשרה ששבתה לנערותה אחר זקנותה, שתוליד בן לאברהם, אשר כל מבין רואה זאת, וכאו ליצני הדור ואמרו מאבימלך נתעברה שרה (עי' רש"י כה. יט.), ולכאורה הרי רשעים היו ולמה נקראו 'ליצנים'? מפני שבאמת שהמתבונן בנס לאשורו אין דברי הרשעים רק ליצנות, וכהאמור שבראיית יום המיתה יברח לו מעבודתו ית"ש, והשטות

ויאמר עשיו הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכורה. (כה. לב.), והדבר פלא לפי מאמז"ל כי זכרון יום המיתה היא העצה היותר חזקה שימנע האדם מן החטא, וכמאמרם ז"ל (ברכות דף ה.) "יזכיר לו יום המיתה", כי זה מביא את האדם להתבוננות שהעוה"ז אינו תכלית, ויצטרך ליתן דין וחשבון, ושתכלית החיים הוא העוה"ב, וכאן חזינן להיפך שע"י זכרון יום המיתה נטרד עשיו מבכורתו ועי"ז ויתר על חלקו היותר נעלה בחיים, ואמר למה זה לי בכורה, ואמרו ז"ל (עי' רש"י) שביזה עבודתו של מקום, וכן ענין עדשים שהוא מאכל אבלים להורות שהעולם גלגל החוזר ואין תכלית להעוה"ז כשלעצמו, "הולך אל דרום וסובב אל צפון סובב סבב הולך הרוח ועל סביבתיו שב הרוח" (שם א. ה.) - אמר קהלת - אלא "סוף דבר את אלקים ירא ומצוותיו שמור" (שם יב. יג.). הוא ענין אכילת עדשים, ואצל עשיו השפיע להיפך - הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכורה.

אבל שורש הדבר כי הכל לפי מה שהוא אדם, יעקב איש תם יושב אהלים ועשיו איש שדה (כה. כז.),

ממנו ית' בדיוק כמו ששומע בשיחות שבת, והיום החול מחזק לו הדרשת ששומע!

ואכן הכל לפי מה שהוא אדם - בלי התבוננות לבקש הפנימיות והאמת, העולם סותר אמונה, אבל מי שמבטו בשורש ופנמיות הדברים, אדרבה הוא רואה שאלקים עשה שיראו מלפניו.

וכאמור הטועה אינו רואה כלל שעושה היפוך רצונו ית', וכמש"כ הרמב"ם בריש הלכות עבו"ז מה היה טעות אנוש וכל הדור ההוא, שעבדו לצבא השמים שחשבו לזה ההבל של ע"ז, רצונו ית' הוא. ובוזה נשארם כביכול מאמינים ונדבקים בדיעות כוזבות עד כדי מסי"נ, ומדמים שמוסרים נפש על רצונו ית' - עושים מעשה זמרי ומבקשים שכר כפנחס!

והעצה שלא להיות איש שדה, ושלא להמשך אחרי שיחות הרחוב הוא לראות הכל במבט התורה כראוי. והעיקר שצריכים תפלה על זה - 'דרך שקר הסר ממני' (תהלים קיט. טו.), והוא שדוד המלך אמר בכל יום למקום פלוני אני הולך "ואשיבה רגלי אל עדותיך ותרתך חנני" (תהלים קיט. טו.) שכל מאורע שפגש בו וכל דבר שראה, הכל הבאתו להכרה אמיתית של מבט התורה, כמו שלומדים בבית המדרש.

וכמו שפירש הגאון רבי שמשון רפאל הירש זצ"ל בביאור הפסוק "אחת שאלתי אותה אבקש שבת בעת ד' וכו' ולבקר בהיכלו", מלשון "בקורת", שדרך האדם לבקר את הדברים שהוא רואה, ובקורת זו צריך להיות כעין שמשקיפים על זה בהשקפה של בית במדרש, השקפה של בית השם.

הביטו וראו מה שקרה בימים אלו, אשר כל מי שהולך ישר רואה שהדיעה הכוזבת של הרשעים ומדינתם כבר פושטים את הרגל, ומה שלקחו כביכול שלטון באר"י נגד נבואת התורה - וכל כוונתם הוא עקירת התורה - כבר נתקיים מה שאנו אומרים בקרי"ש "וחרה אף ה' בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יכולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר ה' נתן לכם", וכי אר"י אינה סובלת עוברי עבירה, וחתיכות חתיכות לוקחים מתחת ממשלתם שטחי אר"י, כמו שהוגד לנו מראש בתוה"ק ובנביאי אמת, וכמו שחזו גדולי הדורות שזה יהיה סופם.

והטפשות הלזו נאות לו להרשע, ומתקבלת לו על הדעת, וכדחזינן אצל פרעה שראה הנס הגדל של קריעת י"ס - אשר הוא יסוד אמונה לבני ישראל - ופרעה כאשר ראה זאת אמר "הרוח" עשה זאת, וכמש"כ הרמב"ן שם (שמות יד. כא.), ועל סמך שטות זה סיכן את עצמו וירד הוא ופרשיו לים, כי כל כך הוא סמיות עין למי שאינו מתבונן לראות דברים כהוייתן, אלא הוא איש שדה כאמור, והוא מדמה שזה ההבל הם דברים נכונים.

ועשיו עצמו כשנודע לו שניתנה בכורתו ליעקב זעק זעקה גדולה ומרה, ורצה באמת לקבל ברכה מיצחק, ואמרו במדרש (סו. ד) שבשביל שגרים יעקב לעשיו בכיה וזעקה כזו הוצרכו ישראל בזמן המן לזעוק זעקה גדולה ומרה, ולכאורה הרי זעקה זו בזמן אחשוורוש היתה תפילה אמיתית להצלה של כלל ישראל, ומה זה ענין לזעקתו של עשיו וצ"ל שכן היתה גם הזעקה של עשיו, שהרי העונש הוא מדה כנגד מדה, והרי עשיו שעשה הכל היפך דרכו של יצחק, אבל כשראה טעותו הוא זעק להקב"ה זעקה אמיתית שיושע, וכן אמרו חז"ל (עי' ברכות דף סג. ובמסורת הש"ס) שגנב בשעת גניבתו מתפלל שיצליח, עד כדי כך יתכן טעותו של אדם!

והנה כן הוא בכל מקרי העולם, נאמר אלקים עשה שיראו מלפניו (קהלת ג. יד.), הרי שכל מה שקורה לאדם בעולמו לתכלית א' הוא, שילמד מזה אמונה ויר"ש.

וזכורני שהיה לי תלמיד אחד שגם אחרי שעזב את הישיבה היה ממשיך לבא לשיחות שבת, ופתאום הפסיק לבא, וכששאלתי על זה אמר שכל מה שרואה בעסקיו בימי החול וכל מקרי החיים, מורים על היפך הדרך ששמע בישיבה והוא נמצא בסתירה איומה, או שיבא להשיחות או שממשיך בעסקיו - תרוייהו אי אפשר! ולעומת זה כשמסתכלים בחשבונות של אמונת התורה, חשבונות בטחון ושכר ועונש, אז רואים משפטי ד' אמת צדקו יחדיו, אבל אם מסתכלים בלא אמונת התורה מדמים כאילו רואים עולם הפקר, לית דין ולית דיין, עד שמגיעים לידי אפיקורסות רח"ל.

זכורני תלמיד אחד זצ"ל שהיה בא לשיחות שבת ואמר לי שהוא מתחזק מאוד, כי בעסקו בימי השבוע בכל דבר הוא רואה השגחתו ית"ש, והכל

שאוה"ע יתחשבו בדיעה בזה, כי אין דעת כלל
ישראל, רק השלטון "הישראלי" הוא בע"ד בזה,
אוי לאותה בושה אוי לאותה כלימה, שעל זה
מתאספים לתפלה - ליתן כח לרשעים לעשות
היפוך רצונו יתברך!

וכל זה מפני שנמשכים אחרי שיטת הרחוב,
ומתדבקים עם החפשיים, ומתחשבים בדרכי
הבליהם, ומשכחים את הגירסא דינקותא שלמדו
בביהמ"ד, ונחשב להם ההבל הזה כאילו הוא רצונו
ית', ועד כדי מסי"נ ממש, לסכן את כל היישוב
בשביל דיעות הבל אלה ח"ו.

וכמה חיזוק אמונה יש בזה לשלומי אמוני ישראל
לראות שדבר ה' אמת, לא יפול דבר מכל אשר
דיבר, וכל הרשעה כעעשן תכלה, ורק אנו מתפללים
שיהיה ברחמים.

והנה נתפרסמה קריאה "לזעקה ותפלה" כביכול,
חתום בידי רבנים ואדמורי"ם באר"י שיזעקו על מה
שמחזירים שטחים מתחת ידי הציונים, והחטא הזה
הוא הגדול שבחטאיהם, יותר ממה שעוברים על כל
התורה כולה, וכי רק חטא זה גורם לכל הצרות, ועל
זה צריך לילך לכותל המערבי ולבקש רחמי שמים
שהארץ תשאר בידי הציונים הרשעים, וחלילה